

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in velja tristoletna petič-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 65.

V Ljubljani, v torek 20. marca 1888.

Letnik XVI.

Iz državnega zbora.

Z Dunaja, 18. marca.

Plača veroučiteljev.

Še le včeraj je bil dovršen in z vsemi glasovi razun treh sprejet zakon, ki vravnava plače veroučiteljev ali katehetov. Nasproti so glasovali samo Kronawetter, Türk in Pernerstorfer. Prvi je tudi govoril zoper zakon in zahteval, naj se pouk krščanskega nauka iz šol popolnoma odpravi, in naj bo sploh dovoljeno tudi hudiču zidati kapelico, kjerkoli Bogu zidajo cerkev! Kaj ne, to so lepa načela! Kaj bo iz človeškega rodú, ako bi taki nazori sploh obveljali? Ali Kronawetter je vsaj toliko pošten, da očitno pové, kaj hoče. Vse drugače ravna jo liberalci kopita Suessovega, ki načeloma niso nič boljši, pa se pred svetom hlinijo, kakor da bi jim bilo res kaj mar za versko-nravno odgojo šolske mladine. Prav dobro je poljski poslanec Chotkowski v svojem govoru šibal te ljudi in jih spominjal na slabi sad, ki ga brezverski pouk pri mladini rodi. Opozarjal jih je, da je prav tako ravnal že rimski cesar Julijan odpadnik, ki je krščanske otroke silil v paganske šole, kar se je krivično zdelo celó paganskemu zgodovinarju Amianu Marcelinu. Prav dobro je zavračal tudi liberalna govornika Fussa in Weitlofa, češ, da sta v svojih govorih od katehetov zahtevala, naj odslej ne rujejo zoper šolske zakone, naj se marveč tudi zunaj šole potegujejo za nje, ker bodo vsled novega zakona za trud v šoli dobivali plačilo. Po tem takem bi gospoda gg. katehetom po pruskem vzgledu s tem zakonom torbo djala na usta, ki bi jim branila jesti.

Poslanec Fuss, kateremu je zlasti veljala ta opazka, oglasil se je po končanem govoru k dejanjskemu popravku in je predgovorniku pojasnoval, da je njegove besede napačno zavijal. On ni hotel omejevati osebnega političnega prepričanja katehetov, ampak le to zahteva, da jim ne sme biti dovoljeno v šoli ali s prižnice delati proti šolskim zakonom, ki so še sedaj v veljavi. Ali ravno ta popravek je potrjeval, da je dr. Chotkowski prav imel, zato tudi on ni molčal, ampak je Fussu še eno de-

belejšo zasolil, rekši, da iz njegovega popravka sprevidi, naj bi torba, ki bi jo liberalci veroučiteljem kaj radi obesili, njim ne branila samo jesti, ampak tudi govoriti! (Živahna veselost in „dobro“-klici na desni!)

Še bolj kakor Fuss se je osmešil prof. Suess, ki vsigdar misli, da je na gledališkem odru, kadar ima v državni zbornici govoriti. S puhlo ponosnostjo in med živahno pohvalo in ploskanjem nevednih in nemislečih tovarišev je trdil, da je cesar Julijan samo vsled zabite mnihovske odgoje postal odpadnik. Na desnici je eden naših poslancev pri tej budalosti zaklical: Najbrže so ga odgojali jezuiti! Toda stenografi, ki sicer vsak bev ali mev zapišejo v stenografični zapisnik, so ta klic izpustili, ker je vendar-le malo presramoten za temeljito zgodovinsko vëdo učenega dunajskega profesorja! Tudi nekateri drugi izreki njegovi so bili pomenljivi, toda ne v resnem, ampak smešnem pomenu. Rekel je namreč Chotkowskemu, da jo bode skupil za vse žive dni, ako bo skušal nemški „Kulturkampf“ presaditi v Avstrijo! No, katoliški duhovnik, ki je prej živel na Pruskem in okušal britki sad tamošnjega „Kulturkampf“, gotovo ne želi si več enakih stisk, pač pa bi bili naši liberalci že večkrat kaj radi posnemali zgled svojih nemških somišljenikov, ko bi ne bili našli tako odločnega upora na najmerodajnejšem mestu. Zato je pa čez vse smešno, ako sedaj tako hinavski obsojajo nemški „Kulturkampf“ in Suessovim besedam nepremišljeno ploskajo. Najbolj pa se je Suess in ž njim cela njegova stranka osmešila s pretenjem, da se bodo vsakateri premembni šolskega zakona tako odločno upirali, kakor se dozdaj še pri nobeni drugi reči ni zgodilo. Malo prej je Suess rekel, da ustavni zakoni pridejo in preidejo, da je to že naravni tek na svetu, in sedaj hoče z vso silo braniti, da bi se eden takih zakonov ne spremenil. Samo šolski zakon naj bi bil tako popoln, da bi moral ostati na vse večne čase! Gosp. Suess zabi, da se mora teku časa vse upogniti; tudi on ne bo sodnemu dnevu trobil, tudi on s svojimi tovariši bode odstopil s pozorišča; prišli bodo drugi možje, ž njimi drugi nazori in drugačni

zakoni. Samo božje resnice ostanejo večne in zato bo tudi verska odgoja in verska šola konečno zmaga, naj se Suess in tovariši še tako repenčijo. Suessova grožnja menda pomenja, da bi v tem slučaju njegova stranka hrbet obrnila državnemu zboru. Prav! Ljudje se tudi na Dunaji ne bodo dali zmerom za nos voditi, in bodo vedeli, kaj jim je storiti. Jako žalostno bi bilo za našo državo, ako bi peščica ljudi Suessove baže strahovala pošteno prebivalstvo.

(Konec prih.)

Učitelji, kje je Vaša doslednost, kje domoljubje?

Z Dolenjskega, 14. marca.

Dné 8. marca sem čital v Vašem listu sostavek „Med dvema stoloma“, v kateri položaj je zabredlo naše „Dolenjsko pedagogično društvo“, ki hoče biti jednako netopirju v oni znani basni „o vojski med čveteronožci in ptiči“, češ, kdor zmaga, onega se oklenimo, ne zmeneč se za načela, katerih se je pač vsakemu držati, ki hoče veljati za pedagoga, osobito pa še onim, ki so v odbor, to je, na svetilnik postavljeni. Če je društvo protinarodno, to je brezversko — drži naj se strogo tega načela, kakor se ono slaboglasno v Ljubljani, — če je pa narodno, to je na oni podlagi, v kateri želi naš narod, da se deca vzgojuje, pokaže naj to tudi dejanjski, če se hoče smatrati društvo, osobito to s pridevkom pedagogično; zakaj vsak pedagog, tudi paganski, mora imeti svoja stalna načela. Teh se mu je pri vzgoji strogo držati. S tem pokaže tudi svoj značaj. In bodisi že teh ali onih nazorov, gotovo bodeš čislal moža, tudi svojim nazorom in prepričanju nasprotnega, če se jih vestno drži, češ, ima vsaj značaj; in ko se prepriča boljšega, bode se tudi tega prijel. O značajih, o katerih pravimo, da so „šviga švaga čez dva praga“, — pač to ne moremo reči, ker ravno nimajo stalnega prepričanja; so žalibog „netopirji“, ki plahudajo, ne zavedaje se svojih načel. Dobro znajo, da šole pešajo, če se jim duhovniki odtegujejo, — a načelo,

LISTEK.

„Jezičnik“ v slovenskem slovstvu ob njegovi petindvajsetletnici.

(Predaval v Katoliški družbi A. Kalan.)

(Dalje.)

Svojo razpravo o pesniku - prvaku pa končuje „Jezičnik“ s pomenljivimi besedami: „Vzemi zemlja, kar je tvojega; naj sprejme Kristus, kar je njegovega; mesó je iz zemlje, duh pak je od zgoraj vdihnen.“

Tako so molili o pogrebu Prešernovem; tako bodo molili, ako Bog dá, o pogrebu mojem in tvojem, mili čitatelj! — Naj ima tedaj zemlja, kar je njenega; naj se ne izkopava več iz nje, kar je prstenega. — Od zgorej je vdihnen bil duh — pesniku; tje gori se ž njim povzdiguje sami, tje gori slovenski učitelji z vzornim pesnikom kazimo svojim slovenskim učencem in v tem blagovitem poslu vsakemu; kdor zna bolje, široko mu polje. Iskreno vadimo svoje drage učence, da si iz nje-

govih „Poezij“ — iz krasnih cvetlic — kakor marljive bučelice — nabirajo sladkega medú, ne pa — kakor ostudni pajki — hudega strupa, v vednem pa vernem spominu, da lepi umetnji, torej tudi poeziji geslo edino je pravo:

„Sursum corda!“

Da! „Sursum corda!“ kakor je govoril in z deli svojimi kazal narodu slovenskemu apostel njegov, ljubimec njegov, vzor njegov: Anton Martin Slomšek, s katerim začena „Jezičnik“ svoj XXIV. letnik. „Pričujoči letnik sem pričel s Slomškom, sklenil s Koseskim, po rodu, kateri se mi v prekratnem času ni snoval po dōbah, v katere jih je bil vbral Čop, kateri je imel vse pred seboj skupaj. Vravna se to pozneje samo po sebi. Pisatelji, katere sem opisal že poprej, so vmes naznanjeni le onim, ki bi jih sicer pogrešali v vrstah tekočega stoletja. Med njimi je tudi dr. Janez Bleiweis. — Slomšek in Bleiweis — to sta moža, o katerih so zavidno čestitali i Hrvatje i Čehi nam Slovencem. In — kar je Miklošič gledé slovenščine v znanstvenem, to je Slomšek v dejanjstvenem oziru, v pravem življenju narodovem.

O Slomšku omenja „Jezičnik“, da ga je že

mati navdihnila s svojimi milimi pesmicami in povestmi z ljubeznijo do materinega jezika, za slovenščino ga je vnel profesor Zupančič tako, da je v Celovei kot bogoslovec razlagal svojim vrstnikom slovensko slovstvo ter se vadil ž njimi v slov. govoru in pismu. „O könnte ich heute das Feuer der Begeisterung für die Sprache Slovenia's durch mein brüderliches Wort in euch anfachen und es während der flüchtigen Tage dieses Jahres hier in eurer Mitte in hellen Flammen unterhalten.“ Posebno plodovito jel je delovati na književnem polji, ko je prišel v semenišče celovško kot duhovni voditelj. Slovstveno delovanje njegovo so mnogovrstno in temeljito razpravljali Fr. Kosar, dr. pl. Hoffinger, Janez Macun, M. Lendovšek in drugi, zato se „Jezičnik“ omeji in ob kratkem našteje knjige in knjižice njegove ter pokaže sproti, kako je Slomšek napredoval v besedi in pisavi slovenski. In samo ta kratek obris potrebuje v „Jezičniku“ dvajset strani, znamenje, koliko da se je Slomšek trudil s pisanjem, „da noben Slovenec ni še napisal toliko slovensko natisnenih del in sestavkov, kolikor ta narodnjak“, kakor pravi Macun.

Jaz Vam, čestiti gospodje, tudi imen njegovih

naj imajo ti važni faktorji tudi svoj vpliv, ne odobrujejo. Oj, kolik nesmisel! — Kot pedagogi morali bi pač znati, da pri nas v Avstriji že statistika zahteva versko šolo. To pa ne samo na Kranjskem.

Po štetvi leta 1880 brojijo naše dežele tostran Litave 22.144.246 bivalcev. Izmed teh je 17.693.648 katoličanov, 2.533.323 zjedinenih Grkov, 2854 zjedinenih Armencev. Izmed družih veroizpovedanj je največ židov, reci 1.005.394, razkolnikov 492.000, luteranov 399.530. Po odstotkih se po posameznih kronovinah razdelé katoličani nastopno: Nižje Avstrijsko 93-86, Gorenje Avstrijsko 97-62, Solnograško 99-45, Štajersko 99-06, Koroško 94-18, Kranjsko 99-76, Primorsko 90-27, Tirolsko in Predarelsko 99-68, Češko 96-02, Moravsko 95-18, Šlezija 84-48, Galicija 87-69, Bukovina 11-14, Dalmacija 83-35. Izmed štirih kronovin je torej povsod 93 do 99 odstotkov katoličanov. In ti bi ne smeli zahtevati, da se otroci poučujejo na podlagi vere svojih starišev? In kako društvo sme zahtevati, da bi se v kronovini, recimo Kranjski, kjer je 99-76 odstotkov katoličanov, osnovala šola na drugi verski podlagi, nego oni, kateri pripadajo tako rekoč vsi šolo obiskujoči otroci.

Bolj globoko, nego naši národní pedagogi mislijo pač drugi, ki so našim vzor. Naj našim dolenskim pedagogom navedem le jednega. Kurtman piše v knjigi: „Lehrbuch des Unterrichtes“ str. 465 itd. nastopno: „Če bi bila šola le zavod, kjer gré učence učiti, da znajo spretno brati, pisati in računati itd., dalo bi se to združiti z vsakim veroizpovedanjem ali cerkvijo. Bila bi šola lahko brezverska. Kakor se rokodelski učenec lahko pri židovskem ali luteranskem nastavniku (mojstru) izvežba za spretnega rokodelca mizarskega ali čevljarskega obrta, tako se tudi v verski šoli učenec nauči brati, pisati in računati. Ali mi od šole zahtevamo kaj vzvišenejšega; ona mora delovati tudi vzgojevalno; mora človeka, rekel bi, s svojimi estetičnimi tvari namí prekrasiti; mora na človeka vzgojevalno vplivati. Kedor pa to pripozná (pač mora vsak pedagog), ta mora tudi pritrditi, da se nikakor ne smejo ločiti faktorji, ki n r a v n o vplivajo na človeka v raznih dóbah njegove starosti. Še hujše zlo nastane, če si te moči nasprotujete v vzgoji. Cerkev in šola sta pa dva taka faktorja, moči, ki vplivate na нравnost. Meje jima ne moreš določiti niti po letih, niti po strokah. Trdili so sicer, da mladosti ni treba v glavo vbijati tako pozitivnih verskih načel, da bi se zavedala verskih razločkov. Celó židje, še manj pa katoličani in drugoverci zahtevajo, naj se v ljudskih šolah ločijo otroci po veri. To seveda je lepo slišati. V istini pa ni družega, nego idealna fikcija (sleparija). Kedor v resnici še kaj drži na pozitivno vero, to je na ono veroizpovedanje, katero zahteva vera, koji pripada, in na cerkvene obrede, katere zahteva, — temu pač ne more biti deveta briga, da se njegova vera v šoli le trpi, ali pa se v njej tudi vzgojuje in čisla. Noben katoličan, če ni le po imenu, pač ne bode imel rad, da bi moral pošiljati otroke v šolo, v kateri se smatra križ za sramoto. Tudi verni žid ne bode pošiljal otrok v šolo, kjer se uči, da je bila židovska vera le priprava na krščanstvo. Tudi pravi luteran ne bode pošiljal otrok v ono šolo, kjer se uči Mater božjo

in svetnike častiti. Kedor trdi to, je, rekel bi, navzet filozofiškega prostomišljenja, ki pa nima stalne verske podlage. (Po naše rečeno, da je brezverec, če je tudi krščen.) Ravno to je, radi česar se stariši pritožujejo zoper novodobne šole, ker otroci njih v šoli pogrešajo verske vzgoje. To pa zato, ker so otroci raznih ver v jedni šoli. Oporokal pa bodeš: „Saj so tudi stariši, ki imajo druga načela.“ Dobro. Naj torej ti svobodno in brezversko misleči stariši svojim otrokom oskrbē posebnega nauka v njih veri. Nikakor pa ne gré, da bi se narodu in njegovim otrokom radi takih liberalno-mislečih starišev veppljevali taki liberalni (brezverski) nazori. Brez potrebe brezverske šole ustanavljati je pedagogičen nesmisel. To načelo tudi nikakor ne svedoči modrosti sedanje dóbe, da so majhne verske šole združili v večje brezverske z učitelji in učenci raznih vér, hoteč s tem nekaj malega prištediti. S tem se niso poboljšale, marveč pokvarile šole.“ — Tem besedam istinito svobodnega pedagoga pač nimam kaj pridejati. Ker našim pedagogom ne veljajo cerkvene avtoritete, naj jim pač odpró oči te besede.

Pa ne samo gledé značaja, tudi gledé „domoljubja“ se pregreše oni pedagogi in modérni učitelji, ki zahtevajo brezversko šolo. V čem pa obstoji pravo domoljubje? Če tudi imamo to besedo šestokrat na jeziku, vendar-le imamo napačne zamene o njem. Pravo domoljubje je, da ljubimo domovino, deželo, v kateri je tekla naša zibelka; ker je ravno naša domovina, to je, ker so naši stariši tu živeli, ker tu stoji hiša, v kateri smo preživeli našo prvo dóbo otroško; kaj lepo izrazi to domoljubje do domačih tal pesnik z besedami: „Tud' tukaj (na tujem) solnce hodi okrog, — dolino vidim hrib in log, — a solnce naše bolj blišči, in hrib naš lepše zelezni.“ — Drug objekt, kateri mora pravo domoljubje oklepati, je narod, ki nam je po veri, krvi in jeziku soroden. Zategadel zopet zdihuje pesnik: „Dežela moja, kje ležiš, ki jezik moj mi govoriš, kjer znanci moji še živé, prijatelji moji v grobih spé.“

Na podlagi vere in jezika se je tudi izcimilo že v starem veku pravo domoljubje le pri Grkih in Izraelcih. — Že Homer v svoji „Ilijadi“ prilastuje svojim vitezem to ljubezen do domovine. — Odslej srčno brepeni videti dim v svoji domovini, kako se kvišku vzdiguje, in Agamemnona oblijo solzé, ko je zopet stopil na domača tla. Kedar-koli je sovražnik napal Grško, šli so z veseljem v boj, da rešijo vero in domača tla. — Ravno tako se kaže na verski podlagi pravo domoljubje izraelskega ljudstva. Svesti si, da so od Boga izvoljeno ljudstvo, obsegala je ljubezen sv. postavo, domača tla in narod. Kolikor časa so tem načelom zvesti ostali, branili so deželo tudi proti močnejšemu sovražniku ter ohranili neodvisnost. Ko so pa postali nezvesti, zgubili so svobodo in bili odpeljani v sužnost. Tu so milo zdihovali, spominjajoč se Sijona. Pri poznejših narodih se je pravo domoljubje razvilo še le na podlagi krščanstva, ki uči vse narode enako ljubiti.

Šola ima namen gojiti tudi domoljubje. To pa se more zgoditi le na verski podlagi, to je, če je šola verska. Saj nas uči zgodovina, da so verna ljudstva tudi najbolj domoljubna. In najlepši vzgledi domoljubja so vzrastli na tleh verskega prepričanja.

Sreča — piše „Jezičnik“ — posebna sreča, da ga je blagi Fr. Kosar opisal nam tako izvrstno, da je neki mož božji mi dejal: O Kosarjevem Slomšku veljá, kar je rekel nekdanj sv. Tomaž Akvinski o sv. Bonaventuri, ko je slišal, da spisuje življenje sv. Frančiška: „Sinamus inquit sanctum pro sancto laborare!“ — Vsem pravim Slovincem geslo pa naj bodo besede, katere je po njegovem poročilu pokojni knez in vladika A. M. Slomšek govoril na Slatini poslednjikrat v zboru svojih duhovnikov ter jih zapustil nam kot oporoko svojega zlatega rodoljublja: „Bodimo vedno zvesti katoličani, Avstrijci in Slovani!“

Zato je po pravici Slomšek Vodniku v zahvalni spomin za stoletnico njegovega rojstva med drugim posvetil te-le besede:

Kraljestvo nama bilo ni
Bogastro tega sveta;
Slovenš'na bliša in časti
Slovincem ne obeta.
Zaupam pa, da bodeva
V nebesih večno združena,
Slovenca prav vesela
S Slovenci slavo pela.

(Dalje prih.)

Brezverstvo, naj si pride od koder hoče, je najhujši sovražnik pravega domoljubja, brezverska vzgoja izpodkopa tudi pravo domoljubje, torej brezverske šole tudi ne morejo vcepiti v srca otrok pravega domoljubja.

Pravi národní pedagog mora tudi že s tega stališča zahtevati versko šolo. Če tega ne stori, pač se ne sme imeti za pravega domoljuba, kakor tudi ne, bodisi že kedor-koli, ki je nasprotnik verski šoli.

Prisilno zavarovanje.

(Dalje.)

O tem, da bi deželna prisilna zavarovalnica mogla zadovoljevati se z nižjimi premijami, ko privatne zavarovalnice, pač gledé na upravne troške ne more biti govora. Jedina mogočnost bi bila le v tem, da bi ves oni dobiček, kateri se je sedaj plačeval delničarjem privatnih zavarovalnic, prišel v korist članom samim. Ta dobiček pa je, kakor sem prej dokazal, vsaj na Kranjskem tako silno neznat, da bi ga daleko nadkriljevala večja nevarnost vsled prisilnega zavarovanja vseh, tedaj tudi najslabših objektov. Prav poučljiv zgled o tem imamo v Švici, kjer se je ljudstvo s početka navduševalo za posilno zavarovanje in ga je splošno glasovanje v mnogih kantonih spravilo tudi v veljavo, kjer pa je že po kratkem času vsled naraščanja premij nastal popoln prevrat v nazorih. Tako se je na priliko v kantonu Graubündenu zavarovalna premija za poslopja vsled prisilnega zavarovanja zvišala od 1½ na 7 per mille in narod sam vzdignil se je vsled tega proti inštituciji prisilnega zavarovanja ter jo odpravil po komaj sedemletnem obstoji, postavivši na njeno mesto zopet konkurencijo privatnih zavarovalnic. — Jednako opazamo tudi na Nemškem — kjer je po nekaterih krajih že od začetka tekočega stoletja vpeljano prisilno zavarovanje po tako imenovanih združbah (Societäten) — da te združbe pobirajo višje premije, ko privatne zavarovalnice za jednake objekte in o enakih okoliščinah po onih krajih, kjer ni privilegovanih združeb.

Pa tudi prepričla vdeležba pri zavarovanju ne govori za potrebo prisilne zavarovalnice. Po statističnih podatkih one zavarovalnice, na katero se je skliceval v deželnem zboru gospod profesor Šuklje, plačuje se na Kranjskem od vsake zavarovane hišne številke povprek po 4 gold. 50 kr. premije na leto. Ker so torej zavarovalnice prejele leta 1886 na Kranjskem za premije 235.796 gld. in ker od tega zneska spada le pičlo odstotkov na zavarovanje premičnin, vidno je, da je na Kranjskem zavarovanih čez 50.000 hišnih števil, tedaj dve tretjini vseh. Vsaj pa že tudi res ni najti dobrega, previdnega gospodarja, ki bi ne bil skrbel za zavarovanje.

Prisilno zavarovanje bilo bi konečno za občansko svobodo naravnost škodljivo. Vzvišen je nauk, da je Bog dal človeku takrat, ko ga je vstvaril, prosto voljo; lepa, k napredku izpodbujajoča je tudi zares zavest, da more z onim, kar imenuje svoje lastno, razpolagati po svoje. Kako napolnuje pogorelec, ki se je o pravem času zavaroval in prejel povrneno vsled požara mu nastalo škodo, srce zadovoljnost o storjeni dolžnosti do sebe samega; kako nasprotno razjeda kes onega, ki je to opustil vsled zanikrnosti ali brezbržnosti. „Moje je bilo, a ni me bilo skrb za nje; o! v prihodnje bodem vedel vse drugače ceniti to, kar imam“ — more se čuti mnogokrat na pogoriščih od takih nezavarovancev, in marsikoga je ravno o taki priliki izpodbodel vzgled skrbnega soseda, da ga je jel posnemati tudi v ostalem. Vzemite gospodarju pravico določevati, ali naj bodo poslopja njegova zavarovana ali ne in prisilite ga k zavarovanju, vzeli ste mu s tem lep pripomoček po hrepenenju k večji popolnosti in pritisnili ga precej bliže k fatalizmu. Pač to ugaja onim nemškim socijalistom, ki za Bismarckom propovedujejo, da je človeštvo zaradi držav na svetu; ne more pa si tacega stanja želeči nikdo, kateri priznava načelo, da so države zaradi človeštva in da ima v uravnavi teh držav priti k veljavi svobodna volja človeštva.

Politični pregled.

V Ljubljani, 20. marca.

Notranje dežele.

Cesar je podaril *vojnemu ministru* grofu Bylandtu pri njegovem odstopu veliki križ Štefano-

del ne bom omenjal, saj so Vam dela sama znana; počastil sem Slomška v tem govoru že mnogokrat, ko sem se skliceval na njegove besede, ki naj bodo vsakemu Slovincu in katoličanu mile in svete. „Jezičnik“ zato piše ob koncu svoje razprave o Slomšku: „Rad sem prebiral še mladenič Slomškove knjige, po njih sem se vnemal za slovensko stvar, bogoslovec sem mu nosil mitro o zlati maši knezoškofa A. A. Wolfa leta 1854 v Ljubljani, svečenik sem obiskal stolico njegovo v Št. Andražu in v Mariboru, kjer sem ga leta 1862 s škofom Jernejem in z L. Jeranom žalosten spremljal k pogrebu. Hvaležno spoštovanje do svetega moža mi je tudi v pričujoči razpravi vodilo pero. Dalo bi se pisati še mnogo; ali — veseli me nada, da vrli M. Lendovšek zbrane Slomškove spise zapored spravi na dan, in tako svet spozná, kaj Slomšek veljá!“

Zadnjo misel bi pri tej priliki rad ponovil tudi jaz, in željo izrekel, naj bi bilo pač mogoče gosp. izdajatelju saj vsako leto po eno knjigo spraviti na dan, ker v Slomškovih delih vlada v mislih in besedi narodov duh in takih knjig nam je dvakrat potreba; sploh pa bi bilo edino to Slomšku vreden spomenik!

vega reda ter mu to naznanil v jako laskavem pismu. Njegovim naslednikom je imenovan korni poveljnik general baron Bauer. — Grof Artur Bylandt-Rheidt porodil se je leta 1821 na Dunaji. Leta 1837 je bil kadet pri 26. pešpolku, kmalu potem pri topničarstvu, l. 1864 je postal polkovnik, l. 1869 generalni major, l. 1870 imejitelj 9. topničarskega polka, l. 1874 FML., in l. 1876 je bil poklican v ministerstvo. Cesar podarja v svojem pismu njegovo vestno 12letno službovanje in zasluge pri preosnovah armade. Novi vojni minister, Ferdinand baron Bauer je bil rojen l. 1825 v Lvovu. Odlikoval se je leta 1866 posebno pri Kustoci in Santi Luciji, ter je bil odlikovan z viteškim križcem Leopoldovega reda z vojno dekoracijo. Leta 1874 je postal FML. in načelnik generalno-štabnega tečaja, in dve leti pozneje poveljnik vstrelski šoli pri Bruku. L. 1881 je postal FZM. in leto pozneje dunajski korni poveljnik.

Predarlsko ima blizu 16.000 opravičenih volilcev. Za *versko šolo* pa jih je podpisalo do 13.000 prošnje, kojih mnogo so jih tudi odposlala razna društva, občinski zastopi itd.

Hrvatski romarski vlak odpelje se v Rim začetkom meseca aprila. Odpeljal se bo tudi kardinal Mihalović in škofje križevaški in senjski.

Graška vseučilišna društva, ki so odposlala deputacije k pogrebu v Berlinu, razpustilo je deželno namestništvo vsled ukaza, došlega mu od ministerstva notranjih zadev. Ta društva so „Styria“, „Franconia“ in „Corinthia“.

Vnanje države.

Papež **Leon XIII.** ni mogel darovati v sikstinski kapelici sv. maše za nemškega cesarja Viljema, kakor se je to zgodilo pri smrti španskega kralja, ker je bil ranjki cesar protestantske vere. Zato se bo pa spominjal slavnega nemškega vladarja v svojem govoru pri prihodnjem konzistoriji. — Italijansko liberalno časopisje vedno trdi, da je rimsko vprašanje le notranja zadeva, v kojoj se ne sme vmešavati nobeden inozemec. Da sami ne verujejo na to svojo zatrjevanje, kažejo nam najbolje sami s tem, da obravnavajo rimsko vprašanje vedno v zvezi z drugimi državami ali vladarji. Po vdom prestolne spremembe v Nemčiji so se ti listi hitro požurili prorokovati, da se bo rimsko vprašanje vsled tega na slabo obrnilo za papeža. To sklepajo — „Riforma“, „Popolo Romano“ in drugi — iz tega, kako se je še kot prestolonaslednik bajž izrazil nemški cesar nasproti sv. Očetu pri svojem obisku pred leti. Vsaka besedica tega razgovora je napominan listom znana — seveda le v domišljiji. Sedanji cesar Friderik je neki rekel, da se popolnoma strinja s sedanjim stanjem v Italiji. No, temu nasproti je treba naglašati, da se prestolonaslednik ni odpeljal v Vatikan s Kvirinala, marveč od nemškega veleposlaništva. Pri vsem tem pa je nespametno, ko bi hotel kdo iz teh okoliščin sklepati, kako bo postopal cesar Friderik nasproti rimskemu vprašanju — le ono je jasno, da imajo italijanski liberalci slabo vest in veden strah zaradi te kočljive stvari.

Med *srbiskimi* radikali in Garašaninom nastal je takoj po volitvah velik razpor. „Wr. Allg. Ztg.“ se poroča iz Belgrada, da se hočejo radikali ločiti od svojih zaveznikov, saj imajo sedaj ogromno večino. Garašaninoveci so zaradi tega zelo osupnjeni in srditi; morebiti se bo že v kratkem nov vladan preobrat poročal iz Srbije. Poročilo slóve: Minister notranjih zadev, Milosavljevič, je odstavil dvajset naprednjaških okrožnih in okrajnih glavarjev zaradi uradniške zlorabe ter jih izročil kazenski sodnji. Dotične disciplinarne preiskave pričele so se takoj po propadu Garašaninovem. Ta korak so Ristiću zelo zamerali ter je bil tudi eden vzrokov, da je moral iti. Ako so tedaj tudi radikali nadaljevali to preiskavo ter jo izvršili, ako se niso bali dregnuti v Garašaninovo sršenovo gnezdo, čutiti se morajo na jako trdnih nogah.

Bolgarska vlada odgovorila bo na turško noto še-le, ko se bo zjasnil splošni politički položaj vsled prestolne spremembe v Nemčiji. — Stambulovo glasilo „Sloboda“ piše o znani zadevi gledé izneverjenja pri prvem pešpolku: „Čule so se tukaj razne govorice o izneverjenjih pri prvem pešpolku. Molčali smo toliko časa, da je preiskava vsaj nekoliko razsvetlila to zadevo. Vojni minister je v ta namen sestavil komisijo, ki je pri svojih pogostih sejah sklenila jako imenitne navedbe. Odpuščenih je več častnikov. Zadeva je žalostna in resnejša, kakor smo mislili začetkoma. Brigadir Popov je odpuščen iz službe, kojoj je prevzel major Tantilov.“

Dne 16. t. m. je bila v *ruski* prestolnici slovesna služba, božja za ranjcega nemškega cesarja v protestantski cerkvi. General Schweinitz razposlal je nad štiristoč rabil. Navzoč je bil car s carjevno in vsem dvorom; pastor Dalton se je spominjal v ginljivem govoru visokega pokojnika ter rekel, da ni nikjer žalost zaradi njegove smrti tolika, kakor pri ruski carski družini in ruskem narodu. — Listi hudo hujskajo zoper Avstrijo, ali bolje rečeno zoper avstrijsko-nemško zvezo. „Novoje Vremnja“ trdi, da ni nič samopašnejšega od mirovne lige. „Mosk. Vjed.“ pa vabijo Avstrijo, naj zapusti „trohljivo“ Nemčijo in se zaveže z Rusijo.

„Köln. Ztg.“, ki je po mnogih trditvah v zvezi z *nemškim* kancelerjem, piše o proklamaciji cesarja Friderika: „Ukazoma cesarjevima narodu in

državnemu kancelerju ter ministerskemu predsedniku ne pripisujejo dobro poučeni krogi nobenih neposrednih ali tudi bližnjih praktičnih nasledkov.“ Po domače povedano, „dobro poučeni krogi“ v Nemčiji niso pri volji, da bi se natančneje brigali za cesarske ukaze. „Berliner Tagblatt“ razburjeno zavrača imenovani list ter pred vsem povdarja, da nazori Bismarckovi nikakor ne opravičujejo takega nesramnega zaničevanja cesarskih naredb, kajti Bismarck je bil od nekdanj zvest služabnik cesarske hiše in bo gotovo skrbel, da se bodo strogo in vspešno izvršile cesarjeve navedbe.

Francoska vlada je na veliko začudenje pokazala zopet nekoliko odločnosti, ko je začasno umirovila generala Boulangerja. Vladi prijazni listi in drugi hvalijo to navedbo, toda pri tem pa tudi ne prikrivajo bojazni, da se bo „Boulangitis“ še bolj razširil. Vlada je dobro premislila, kaj je storila. Ako hoče Boulanger, da ga volijo v državni zbor, pristopiti mora v stalni pokoj ali pa v rezervo. Bojé se, da bodo v Parizu navstali nemiri, kakor hitro bo tjakaj prišel. Vlada izdaja oistre navedbe, da bi preprečila preteče izgrede. Boulanzistiški listi pišejo jako razburjeno ter pozivljajo narod, naj zdrobi sedanjó parlamentarno vlado ter proglasi Boulangerja kot cesarskega imperatorja. Prihodnji dnevi bodo skoraj gotovo že pokazali, kaj namerava storiti nasproti vladini navedbi general Boulanger.

Anglija in Francija ste se menda vendar sporazumeli o končnih pogodbenih določbah gledé *sueškega* prekopa. Javlja se iz Carjigrada, da bo francoski veleposlanik grof Montebello v kratkem naznanil Turčiji premembe v pogodbi, koje jej dovoljujete zgorajšnji vladi.

Ruski veleposlanik pl. Nelidov je obiskal Kiamila pašo ter mu nasvetoval, naj *Turčija* pozove Koburžana, da se odpelje iz Bolgarije, ker se je že izjavila o njegovem nepostavnem tamošnjem bivanju. Dostavil pa je Nelidov, da je to le njegov osebni nazor, nikakor pa ne uraden predlog Rusije.

Dnevne novice.

(Spomenica vladiki Strossmayeru), katero mu je „Družba sv. Mohorja“ v Celovci poklonila, glasi se naslednje:

Občudujoči Vaše prevzvišenosti neusahljivo darežljivost za duševni razvitek bratskega nam naroda; — videči umetniški spomenik Vaše stolne cerkve Bogu na čast, kristjanstvu v slavo; priznavajoči velikanske ideje Vašega uma, združiti narode slovanske v krilu sv. katoliške cerkve:

Izražamo Vam milostljivi prevzvišeni gospod

Josip Juraj Strossmayer,

vladika bosenski in sremski,

na slovesen dan Vaše zlate svete maše v imenu „Družbe sv. Mohorja“ največjo udanost in izrekamo presrečno svojo radost, da šteje naša družba prvega sina bratskega nam roda med svoje najodličnejše dosmrtné ude, sebi na čast, narodu našemu v ponos.

V Celovcu, dné 19. sušca 1888.

Odbor družbe sv. Mohorja.

Dr. Valentin Müller l. r.,

predsednik.

And. Alijančič l. r., Lamb. Einspieler l. r., Ivan Hutter l. r., Ivan Wieser l. r., B. C. Rossbacher l. r., Šim. Janežič l. r., doktor Jakob Sket l. r.

(„Strossmayerjev večer.“) Kakor smo že javili, priredilo je „Pisateljsko društvo“ preteklo soboto slavnost na čast svojemu častnemu članu vladiki Strossmayerju. Te slavnosti se je vdeležilo 89 gospodov iz Ljubljane in bližnje okolice. Med odličnimi rodoljubi smo zapazili gg. Petra Grassellija in Ivana Murnika. Slavnost je bila zelo krasna, zabava živa, tako, da ostane vsakemu vdeležencu v prijetnem spominu. Dvorana pri „Dunajskem mestu“ bila je lepo ozaljšana. Podobe Nj. Veličanstev Frana Josipa in presvetle cesarice, Njiju visokosti prestolonaslednika Rudolfa in Stefanije ter slavljenca vladike Strossmayerja bile so ogrnene v zelenjavo. Društven predsednik g. dr. Vošnjak poprime prvi za besedo, pozdravi društvo in napije prvo zdravico, kakor je to pri nas navada, Nj. Veličanstvu presvetlemu vladarju kot ustave prvemu zaščitniku, ki z jednako ljubeznijo objema vse narode avstrijske. To zdravico je sprejelo društvo stojé, a godba je zavrila cesarsko himno, katero so tudi stojé poslušali navzoči gostje. Ko se je burno odobravanje poleglo, imel je slavnostni govor g. dr. Vošnjak namesto obolelega slavnostnega govornika. Govornik nam je narisal v glavnih črticah življenje in kulturno delovanje Strossmayerjevo ter je zlasti omenil akademijo znanosti in umetnosti, vseučilišče, galerijo slik in stolno cerkev v Djakovu, kajti za vse te zavode,

posvečene Bogu in znanosti, ima se hrvaški narod zahvaliti svojemu največjemu dobrotniku Strossmayerju, ki je vse svoje življenje in imenje žrtvoval za narod. Zdravica je bila burno sprejeta. Na to se oglasi našega stolnega mesta župan gosp. Peter Grasselli, govori v krasnih besedah o hrvaško-slovenski vzajemnosti, zlasti pa povdarja zasluge, katere si je v to pridobil slavljeneč, ter napije bele Ljubljane častnemu meščanu, torej našemu someščanu, da ga Bog poživi in mu zakliče slava! Samo ob sebi se umeje, da so i to zdravico sprejeli gospodje z velikim odobravanjem. Sobotne slavnosti vdeležilo se je tudi mnogo Hrvatov, bivajočih v Ljubljani, katere je povabilo „Pisateljsko društvo“, da ž njim vred proslavi vladiko Strossmayerja. Hrvatom napil je g. Anton Trstenjak, osobito povdarjaje lojalnost hrvaškega naroda, kateri je že večkrat rešil Avstrijo, da smemo po pravici imenovati Hrvate „čuvarje cesarstva“. Za to napitnico se je zahvalil Hrvat g. Levstek in izrazil simpatije, ki jih gojé vselej Hrvati za Slovence. Zelo krasno sta govorila tudi gg. dr. Milkovič in podžupan Vaso Petričić. Dr. Milkovič govoril je v ruskem jeziku, opominjal nas na zlogo ter napil bodočnosti slovanski. G. Petričić pa je v srbskem jeziku nazdravil v imenu Srbov zlogi in hrvaški ljubavi, katera naj veže oba jednokrvna naroda. Na to je še mestni inženir gosp. Duffé govoril v češkem jeziku in gospod Srečko Nollu ko podstarosta „Sokola“ izrazil simpatije za vladiko Strossmayerja, in oficijalni del „Strossmayerjevega večera“ bil je končan. Razni govori vrstili so se še drug za drugim, a godba je svirala vmes lepe slovanske pesmi.

(Družba sv. Cirila in Metoda.) Kakor se nam poroča, poslale so v smislu vodstva peticije za versko-narodno šolo podružnice: beljaška na Koroškem; gorenjska dolina v Kranjski gori, škofjeloška, vipavska, trnovsko-bistriška (moška), litijška, ribniška, vse na Kranjskem; goriška, ajdovska in za cerkljanski okraj na Goriškem.

(Umrli) je na Vačah dne 16. t. m. za pljučnico beneficiját č. g. Josip Poklukar. Pogreb je bil včeraj. N. v. m. p.! — V Zatičini je umrl dne 18. t. m. začasno umirovljeni kapelan, č. g. Andrej Adamič. Porodil se je dne 17. maja 1860 v Brezji poleg Muljave, v župniji krški. Pokojnik je bil marljiv in nadarjen dijak, miren in blag značaj. V nekaterih spisih svojih koje je objavil naš list, pokazal je spretno pero, zdravo domišljijo in temeljito proučevanje narodnih šeg in navad prav po vzgledu svojega rojaka Jurčiča. N. v. m. p.!

(Ljubljansko barje pod vodó.) Vsled neprestanega deževja zadnjih dni in južnega vremena raztal se je sneg po deželi, napolnile pa so se tudi struge vodá malone do vrha. Že par dni je Ljubljana toliko narasla, da je izvan svoje struge razlila se po ljubljanskem barji, ki je vsled tega dobilo podobo pravcatega jezera. Kakih 400 korakov za botaničnim vrtom zalita je tudi ižanska cesta z vodenimi valovi; vasi, kot: Črnavas, Havtmanca, Plovca so zajele več čevljev na visoko vode. Ubogi močvirci! V vednem strahu, da vodeni naval še bolj ne naraste, skoro ne vedó, kaj bi storili. Nekateri so se pač včeraj proti mraku napotili s culicami v mesto, kjer bodo ostali, dokler ne donese golob zelene vejice; drugim, ki se tolažijo na skoraj z boljšimi časi, dovaža se v čolnih raznega živeža. A če bode voda še nekaj dni ostala v tej višini, morali bodo pač iz zdravstvenih ozirov preseliti se na trša tla. Ljubljancanje so si včeraj in nedeljo v gostih trumah z grada ogledavali to žalostno panoramo. Stari ljudje ne pomnijo, da bi bila voda za toliko visočino nastopila, odkar je iztrebjen „cesarski graben“. Kakor čujemo, stopajo tudi po drugih krajih naše domovine reke visoko čez svoj normalni tek.

(Delavskega izobraževalnega društva ljudski shod — „Slavčev“ koncert.) Ob 2. uri v nedeljo popoldne sešli so se člani izobraževalnega društva v Schreinerjeve pivarne stekleni dvorani, še več pa je došlo radovednega občinstva. Najbolj nas je zanimala 2. točka dnevnega reda — delavec in Liechtensteinov predlog. Menda se niso čutili ti gospodiči zadostno zmožne, da bi govorili o takih stvaréh; zato so si najeli v ta namen dva graška nemška Demostena — škoda za „s krvavimi žulji zasluženi denar“, koji so vrgli skizi okno! Čuli smo tri govornike: Prvima dvema sicer moramo priznati, da sta se dobro priučila premlačeni slami iz židovsko-liberalnega časopisja in da sta si dobro zapomnila glavne fraze, koje se čujejo v enomer pri ljudeh te

vrste, toda zdi se nam odveč, da bi navedli vse ugovore in rotnja zoper versko šolo — saj dosti-krat Demostena sama nista vedela, kaj hočeta po-vedati. Gospod vladni komisar ju je sicer sem ter tja pozval na red, ker sta napadala „takó mimo-gredé“ vladne naredbe, tudi se je čulo ploskanje nekaterih poslušalcev, toda večidel na neprimernih mestih govora — povelje je bilo namreč preslabo — da so se morali mej seboj opominjati „zur ordnung“; a srečno sta zapustila konečno oba apostola delavske sreče govorniški oder. Tretji govornik — tukajšnji črevljar Vovk — hotel je slovenski razložiti, kar sta prej nemški „čenčala“ njegova predgovornika. Resnici čast — moziček ima gromovit glas! Upil in razsajal je, da smo se kar izradostili — še je Kranjcev, ki imajo krepka prsa in zdrava pljuča, še je naš rod čvrst — in zaigral je na našem obrazu smehlaj — pomilovalen! Kaj g. Vovk govoril, tega menda sam ni vedel; vse besede „temne pa krepke“ so bile le uvod do onega stavka, ko je napadel papeštvo, poglavarstvo katoliške cerkve. Gospod vladni komisar mu je odtegnil besedo, pred-sednik shodu, Wegerer, je rekel, da hoče gosp. komisar „izvrševati absolutizem“, in slavnega shoda je bil konec — vladni zastopnik ga je razpustil. Navstal je krik, ki je jasno dokazoval, da je društvo v resnici „izobraževalno“ društvo (ali kaj?), da so popolnoma opravičeni, ako se natančneje brigajo za normalni pouk — v omiki. — Potolažil in sprijaznil pa nas je zvečer zopet z delavskim stanom vrli „Slavec“. Res, da se je njegov predvčerajšnji koncert porodil pod nesrečno zvezdo: vojaška godba se je odpovedala, slavnostni govor je bil prepovedan, in odličnejši krogi narodni so izostali. Res, da pevec nima pravega veselja, ako vidi dvorano pred sabo do polovice prazno — toda vzlic vsemu temu rešil je tudi tukaj „Slavec“ svojo čast. Za mlado društvo res velika naloga, ako postavi na vsopred enega ve-čera točke, kakor: „Samo“, „Gorenjski slavček“ in „Kdo je mar?“ Toliko večjo pohvalo zasluži, ker je vse težave premagal v teh ne lahkih in velikih zborih. Gospod Meden bil je, kakor navadno, pri izbornem glasu. V točkah: „Naša zvezda“, „Go-renjski slavček“ in „Kdo je mar?“ segal je poslu-šalcem njegov siloviti in mili glas v srca in nehoté smo se povpraševali, ali je mogoč ta mladostni glas pri petdesetletnem možu, ki že blizu četrstoletja umetniški prepeva pesen slovensko? Vsa pohvala tndi čveterospevu (gg.: Pavšek, Jeršek, Bajec, Vidmar). Burno ploskanje in splošna zadovoljnost občinstva pa bodi „Slavcem“ v zado-stitilo in tolažilo, ako jim je morebiti zagrenil ve-selje slab obisk. — Gospodičina Zvonarjeva je znana kot prva igralka na slovenskem odru, treba ni torej še posebej povdarjati, da je izborna pre-davala divno in vedno novo Gregorčičevo „V pe-pelnični noči“. Kot nadomestilo za vojaško godbo napovedovali so nam listi sodelovanje gospoda Wagnerja in viteza Janušovskega. Komur je na pravem glasbenem vžitku, ta ravno ni pogrešal posebno vojaške godbe. Po vsaki točki pozvalo ju je občinstvo po večkrat na oder — to menda zadostno spričuje, da je gospod Wagner s svojimi gosli pridobil za-se v naskoku poslušalce in da mu je bil gosp. Janušovski na glasoviru vreden vrstnik.

(Skriptorjem) v tukajšnji licejski knjižnici je imenovan suplent na tržaški državni gimnaziji, g. Konrad Stefan.

(Iz Šmarija.) Vpisovalne pole za versko šolo, katere smo odposlali početkom meseca, podpisalo je 349 samih posestnikov; mej drugimi oba gospoda župana velikih občin Šmarije in Grosuplje in vsi od-borniki. Pritisnena sta tudi oba občinska uradna pečata. Tudi družba sv. Mohora dobiva od leta do leta ugodnejša tla mej nami. Letos pomnožilo se je število društvenikov na 68; zrno — ako tudi malo — veličastnej zgradbi ponosa narodu slovenskemu.

(Graški odbor za potovanje v Rim) naznanja, da pojde aprila meseca tudi iz Gradca posebni romarski vlak v Rim. Ker se bodo baje tudi ne-kateri naši romarji Štajercem pridružili, objavljamo graškega romarskega vlaka vožni red in nekaj po-jasnili gledé potovanja s tem vlakom: Romarski vlak odhaja iz Gradca dne 9. aprila ob 6 uri in 30 min. zjutraj, ter dospé v Spielfeld ob 6. uri 35 min., v Maribor ob 8. uri 7 min., v Polče ob 8. uri 58 min., v Celje ob 9 uri 51 min., na Zidani-most ob 10. uri 31 min., v Ljubljano ob 12 uri 6 min., v Nabrežino ob 4 uri 12 min.,

kjer bo oddihljej 36 min., v Kormon ob 6. uri 8 min. zvečer. Daljno potovanje objavilo se bode kasneje. — Sedaj je uravnano takisto, da pridejo ro-marji 10. aprila ob 6. uri zjutraj v Loreto, ter tu ostanejo do 1. ure popoldne. Ob 1. uri se od-peljejo iz Lorete in so zvečer v Rimu. — Vožni listki se dobivajo za Gradec-Rim, Maribor-Rim, Ljubljana-Rim, in veljajo za Gradec-Rim: I. raz-red 154-65 frankov, II. razred 110-75 frankov, III. razred 72-60 frankov; za Maribor-Rim: I. raz-146-65 frankov, II. razred 104-75 frankov, III. raz-red 68-60 frankov; za Ljubljano-Rim: I. razred 134-65 frankov, II. razred 95-75 frankov, III. raz-red 62-60 frankov. Iz Ljubljene se plača torej za vožnjo v Rim in nazaj v I. razredu 67 gld. 70 kr.; v II. razredu 48 gld. 20 kr. v III. razredu 31 gld. 50 kr. Ti vožni listki se bodo dobivali prve dni aprila v knezoškofjski pisarni, oddaljeni jih dobodo po pošti po svojih cerkvenih predstojništvih. Romarji, kateri ne stanujejo v Gradci, Mariboru, Ljubljani, dobodo do tjakaj na vseh postajah južne železnice po-lovitne vožne listke, ki veljajo 45 dni, pokažejo naj le na svoji postaji romarsko sprejemnico. Ugodno družčino naj si oskrbi vsakdo pravodobno, da se ob odhodu romarji nemudno porazdelé v vozove. V I. razredu bodo po 4 osebe skupaj, v II. po 6 v III. po 8 oseb. Ker se je nad 300 romarjev ogla-silo, dovoljuje se, da sme vsakdo vzeti seboj jestvin za ta 2 dneva. Dobivale se bodo tudi na železnici potrebne reči po ceni okolnostim primerni. V Loreti bodo lahko vsi duhovniki darovali sv. maše, in drugi romarji prejeli sv. obhajilo. Izpovednikov bode razven tamošnjega domačega na razpolaganje nem-ških in slovenskih. Iz loreške cerkve je na kolodvor pol ure. Kdor bi se rad peljal, naj se takoj oglasi, da se pripravijo vozovi, pešci gredó na kolodvor, v sprevedu prtlaga ostane v železnici. Zajutrukujejo naj romarji v Loreti po kavarnah, v hotele naj ne hodijo. Zapisnik železničnih postaj, koder se bodo romarji vozili, in imenik vseh potujočih tovarišev dobode vsak romar gredoč.

(Osepnice.) Dne 18. t. m. sta zbolela 1 ženska, 1 otrok. Ozdravel 1 otrok, umrl 1 otrok. Bolnih 45 oseb.

Telegrami.

Szathmar, 19. marca. Doslej se je zru-šilo 50 hiš. Voda narašča.

Bekes-Csaba, 19. marca. Voda je odnesla nasip. Položaj jako žalosten. Ravan enaka morju.

Strasburg, 19. marca. Cesarski ukaz na-znanja nastop cesarja Friderika, ki bo vedno varoroval državne pravice do Alzacije in Lorene in gojil nemške šege. Uprava bo milostna, pa odločna, da se deželi zopet spo-jite z državo.

Rim, 20. marca. „Agenzia Stefani“ po-roča: V Palači Pitti v Florenci so priprav-ljene dvorane za kralja in kraljico, ki bota prišla obiskat angleško kraljico.

Pariz, 20. marca. Mnogi poslanci skrajne levice so protestovali v izjavi proti Boulan-gerju ter povdarjali, da za Boulangerja od-dani glasovi so odpoved pravicam prostega naroda. Kedar so se vojaški poveljniki vtikali v politiko, bile so narodove pravice in de-žela vedno na škodi. Izjava zahteva, naj se odkloni nevarna manifestacija.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
		zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
17.	7. u. zjut.	724.2	3.2	sl. sever	megla	68.8
	2. u. pop.	723.8	5.0	sl. szap.	dež	dež
	9. u. zveč.	724.0	4.2	sl. szap.	"	"
18.	7. u. zjut.	723.6	4.0	sl. zap.	dež	45.00
	2. u. pop.	722.1	6.2	sl. vzh.	del. jasno	dež
	9. u. zveč.	720.4	4.8	sl. vzh.	"	"

Dne 17. dež. Dne 18. dež s prenehljajem. Srednja tem-peratura 4.5° in 5.0°C., za 2.2° in 1.5° nad normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

20. marca.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	77 gl. 40 kr.
Sreberna " 5% " 100 " 16% "	79 " 15 "
4% avstr. zlata renta, davka prosta	109 " 35 "
Papirna renta, davka prosta	92 " 30 "
Akcije avstr.-ogerske banke	856 " "
Kreditne akcije	267 " 90 "
London	127 " "
Srebro	" " "
Francoski napoleond.	10 " 05 1/2 "

Brata Eberl,
izdelovalca oljnatih barv, firnežev, lakov
in napisov.
Pleskarska obrt za stavbe in meblje.
Ljubljana,
za Frančiškansko cerkvijo v g. J. Vilharja hiši št. 4.
priporočata prečast. duhovščini in p. n. občinstvu vse
v njiju stroko spadajoče delo in na deželi kot
znano rečno fino delo in najnižje cene.
Posebno priporočilne za prekupee so **oljnate barve**
v ploščevinastih pušicah (Bleibüchsen) v domačem
lanenem oljnatem firneži najfinije naribane in boljše
nego vse te vrste v prodajalnah.
Cenike na zahtevanje.

OTOMANE,
!! 38 gld. a. v. !!

(glej podobno) naj-bolj praktično, elegantno, moder-no in priljubljeno tapecirano pohiš-tveno orodje, pre-oblečeno z moder-blagom in močnim nim in popo-
no pozamenterijo, to je s čopi in dolgimi franžami iz blaga, izdeluje po — 38 gold. a. v. — zajamčeno dobro in solidno narejene

Anton Obreza,
tapecirar in dekoratér
v Ljubljani, Ključarske ulice šte. 3,
(pod mestnim trgom).

Uzoreci blaga resnim kupecem franko na razpolago. Vsa v mojo stroko spadajoča dela v mestu in na deželi izvršujem najceneje. — **Modroce** na peresih (Federmastrzen) 10 gl. in višje. — Preč. duhovščini priporočam kot specialiteto: altarne preproge.

Cenike s podobami zastoj in franko na zahtevanje.

Leopold Tratnik,
izdelovatelj cerkvene posode itd.,
(8) **Ljubljana,**
sv. Petra cesta št. 27.
Zahvaljujem se prečastiti duhovščini in p. n. cerkvenim predstojnikom za veliko za-upanje in naročila, odkar imam svojo sedanjo delavnico, ter prosim, da mi ohranijo to za-upanje in me v prihodnje podpirajo z na-ročili umetno izdelanih cerkvenih posod itd. (Moja dosedanja dela spričujejo najboljše o moji sposobnosti.) Po naročilu izdelujem naj-fineje zlate in srebrne, cizelovane posode: kelihe, ciborije, monstrance itd. Iz bronca ali bakra: lustre, svečnike, svetilnice, kan-delabre za velikonočne sveče v raznih slogih in velikostih, na zahtevanje tudi po predlo-ženih obrisih. Prevzemam tudi naročila na mašne table, posodice za sv. olje in krstno pripravo, prav priročne obhajilne svetiljke, križe za bandera, altarje in sobe, kadičnice in aspergile iz najboljše bele kovine. **Strelo-vode** izdelujem po najnovejših skušnjah. Za-dovolil bom vsacega naročnika, bodisi da je delo prepuščeno mojemu okusu, bodisi da se mi je predložil načrt. Izdelujem po naj-nizjih cenah vsa kovinska cerkvena orodja, koja na željo tudi pozlatim, posrebrim ali naravno politujem (natur-polirt), ter jamčim posebno za stalno pozlačenje in posrebrjenje.
Staro orodje jemljam v popravo.
Na željo pošiljam načrte in foto-grafije že izdelanih predmetov.

Umetne (7)
zobe in zobovja
ustavlja po najnovejšem ameriškem načinu brez vsakih bolečin ter opravlja plombovanja in vse zobne operacije
zobozdravnik A. Paichel,
poleg Hradskega mostu, I. nadstropje.